

Referat fra plenumdebatter i dag 1

Fælles debat kl. 12.00

Der var indlæg fra bygderne og de mindre bosteder på baggrund af grundlæggende emner i form af spørgsmål, som kommentarer og som forslag. Der bliver optaget referat af debatten.

Apollo Mathiassen:

Det er tydeligt, at det er nødvendigt med en konference om bygderne og yderdistrikterne. Med hensyn til økonomi fremkom Kåre med indlæg om bygdebeboerne. Fiskeri fra joller, fangst og hundeslædekørsel skal læres, men man får ingen papirer på det fra offentlig side. De der bliver oplært og opdraget med kulturen som baggrund, har ikke papirer på det. Hvis der ikke bliver sat i system vil man miste meget. Det vil være til gavn, hvis de får muligheder. Det er rigtigt, at bygdebeboerne er placeret lavt økonomisk. Administrationen sætter hindringer for mulighederne for at tjene penge, de skal give muligheder ved at åbne mulighederne. Hvis fiskerne og fangerne, der har licenser, blev kategoriseret som faglærte, vil billedet af faglærte blive noget anderledes. De unge har viljen, men man giver dem ikke muligheder.

Per Ole Frederiksen, Attu:

Indledningsvis er jeg taknemmelig for, at der bliver arrangeret et seminar vedrørende bygderne. Bevillingerne fra Naalakkersuisut på 52 millioner til bygder og yderdistrikter, der skal fordeles til os lader vente på sig. Mange unge og andre arbejdsdygtige mangler arbejde, og man taler ellers om uddannelse. Når man tænker på bygderne, flytter de, der får en uddannelse, til byerne på grund af arbejdsløshed. Derfor venter vi med utålmodighed på bevillingerne til bygderne. Der er problemer med de BSU huse i mange bygder, der ikke længere benyttes, fordi de er blevet inddraget, og de skæmmer i bygderne. Bevillingerne kan sagtens bruges til at nedrive de gamle huse. Der er store problemer i Qaasuitsup Kommunea, og på grund af de dyre priser for børneinstitutioner, kommer de faglærte ikke til bygderne.

Deltagerne her bør tænke over de ting, der skal rettes op på i Qaasuitsup Kommunea.

Thomas Petersen, Niaqornaarsuk:

Beboerne i bygderne med lavt indkomst. Der er dog også nogle med høje indtægter, der er forgangsmænd for bygdebeboerne. Der er også nogle bygder, det går godt for. Det vil jeg bevise. For det andet, hvor Kåre blandt andet nævnte i sit indlæg om byer, der har haft lave indkomster. Da benævnelsen by blev indført i Kangaatsiaq i 1986, fik meget dårlige konsekvenser. Jeg vil gerne komme med mit på en anden måde at beskue tingene på.

Hans Karlsen, Savissivik:

Det blev endnu engang bevist af Kåres indlæg, at bygderne kan være gavnlige i driften. Fattigdom i Upernavik i 70'erne og rigdom sydpå. Nogle bygder har altid muligheder på én eller anden måde. Når de få muligheder kan de give noget godt tilbage. Når der er få indbyggere er indkomsten

mindre. Det er det, der er behov for, for at give muligheder for Grønlands bosteder. Produktion af hellefisk ved Qaanaaq kan blive nyttig for Grønland. Råstoffer, fiskeri og noget der kan have med fangst at gøre. Emner, der ikke har været behandlet, er blevet emner de sidste år, og jeg håber, at de kan blive bærende for Grønlands økonomi.

Benigne Løvstrøm, Kangersuatsiaq:

Vi deltog i mødet i Nuuk i 2013: Vi fik problemer, da vores fabrik i bygden blev lukket i 2011, og vi har hele tiden bedt om hjælp til at få et indhandlingssted, idet vi har masser af fiks, og vi har meget flotte torsk. Der eksisterer en høj arbejdsløshed, og skindstuen er åben, når sælskind bliver indhandlet. Den bliver ikke brugt selv om den godt kunne bruges. De unge mangler arbejdspladser. De får hele tiden besked på at få en uddannelse, uddannelse og atter uddannelse. Hvorfor er der ikke praktikpladser i bygderne, i skolerne og kontorerne og andre steder.

Jonathan Jakobsen, Qeqertarsuatsiaat:

Jeg plejer at tænke på bygder eller på Grønland med selv bærende økonomi. Landskassen bevilger penge til byggeri og lignende. Skabe ny økonomi. Når man tænker på fisk, og når man indhandler fisk, bliver udkommet penge. Lad os få indhandlingssteder. Det er der et mere selv bærende Grønland skal komme fra.

Mikkel Jeremiassen, Nuugaatsiaq:

Tak. Jeg kommer fra den nordligste bygd Nuugaatsiaq i Uummannaq fjordkompleks. Frihed bør respekteres, og det ligger i FN's menneskerettigheder. Det kører godt for flere bygder, idet de har muligheder, og det er på tide, at man giver muligheder til de, der ikke har muligheder. Forvaltningsloven, bygdebestyrelserne har ingen ret til at bestemme noget. Jeg vil gerne opfordre politikerne i Grønland med følgende; jeg vil opfordre til, at forvaltningsloven bliver tilpasset i samarbejde med KANUNUPE.

Karl Petersen, Aappilattoq:

For det første er jeg glad for Kåres budskab. Udvikling hvis de har muligheder, det økonomiske råd. Der er lavt skattepligtig indkomst i Upernavik. Hvis vi ved hjælp af ordninger på serviceopgaver kan vi udvikle de bygder med få indbyggere økonomisk. Omdannelse af indhandlingssteder med fryserie til produktionsanlæg. Man skal bevilge penge hurtigere for at forbedre vejforholdene. Hvis der ikke er veje kan man bare ikke indhandle til fabrikken.

Jens Kristian Therkelsen, Ukkusissat KANUNUPE:

Indlægget fra de økonomiske råd er interessant. Der er få faglærte af de, der blev født i 70'erne, idet man på baggrund af opdragelses metode blev opdraget til at blive fiskere og fangere. De, der har licens som fiskere og fangere, er ellers ikke ringere end faglærte. Det kan i fremtiden blive brugt som at få papirer som faglærte. De udvikler sig hele tiden med fiskeri og fangst. Fangst dyr og fisk vandrer, og det kan også rykke for nogle. Vi har grund til at forsvare vores måde at bo spredt. Naturligvis skal man undersøge de muligheder i bygderne, der ikke bliver benyttet.

Tønnes Kreutzmann, Kangaamiut:

Med udgangspunkt i de emner vi behandler, bør man arbejde for at nærme os de budskaber Kåre og det økonomiske råd om koncentration. På grund af, at disse tidligere ikke er blevet kigget nærmere på.

Tom Mølgård, Kitsissuarsuit:

Besparelser er ingen måde at spare penge på. Når vi lader pengene arbejde bliver der flere af dem. Giv muligheder til de, der har muligheder for at have indhandlingssteder. Også til de, har muligheder for turisme. Vi har alle sammen noget at give. Pensioner skal ikke forhøjes, og de faglærte, der ikke kan følge med på anden måde, hvor skal vi placere dem? Vi må arbejde for at rette op på det.

Ludvig Sakæussen, Sarfannguit:

De sidste år hører vi hele tiden, at man skal uddanne sig. Der bliver optaget meget færre elever fra bygderne til uddannelsessteder end dem fra byerne. De der tager til byerne for at bo på kollegium bliver overset, og de bliver sendt hjem inden året er omme. Der er ikke praktikpladser i byerne til de, der kommer fra bygderne for at søge om uddannelse. Disse forhold må vi søge at rette op på. Vi kan ikke kun vente på det offentlige. Jeg håber, at vi ved at hjælpe hinanden kan tage disse skridt som vi kan køre.

Robert Josvassen, Upernavik Kujalleq:

Uddannelse i bygderne og i de større byer. Jeg mener, at uddannelse i bygder er meget lavt, og jeg mener, at på grund af følgende holder de unge fra at tage uddannelse; det er et spørgsmål om de faglærte vil flytte fra byerne til bygderne, og hvis de fik mulighed for at vende tilbage ville de tage en uddannelse. Når de oplever velfærd tiltrækker bygderne dem ikke længere. Hvis vi skal forbedre uddannelsen blandt de unge, må vi vende udviklingen. Hvorledes kan vi få en ordening for at tiltrække dem til bygderne? De faglærte tiltrækkes ikke længere til bygderne, når de har oplevet velfærd.

Rasmus Eliassen, Innaarsuit:

Med hensyn til økonomi; økonomien i bygderne er god. Der er ingen børneinstitutioner, ingen kirker, ingen idrætshal. Man må forvente, at de bliver affolket efterhånden. Der er begrænsede fritidsaktiviteter. Vi kan ellers være med til at løfte økonomien internt i Grønland. Med hensyn til børneinstitutioner, ville de få gode muligheder, hvis de fik økonomisk tilgang. Idet der ikke er børneinstitution i Innaarsuit flytter de arbejdsdygtige til byerne – bygderne kan også være med til at løfte opgaverne.

Konklusion

Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq:

Om der skal være vækst i bygderne, eller der skal ske en affolkning. Hvilken politik er det, der praktiseres? Om der skal ske en udvikling eller affolkning. Det er den politik, der praktiseres, der bestemmer, hvorledes fremtiden for bygderne skal se ud. De, der ellers ser ud til ikke at have økonomiske muligheder, vil der ske vækst om få år med den viden man har om mulighederne, med udgangspunkt i den viden man har om råstoffer, fiskeri og fangst. Bygder betragtet som en ressource. Der er ikke fremsat noget større om bygderne, siges der. Man er meget optaget af bygderne. Der tales om at involvere bygderne, og det vil sige, at man vil nå ud til alle bygderne.

Det fremgik klart af Kåre og Ullas indlæg, at man udelukkende ikke kan vurdere ud fra de økonomiske forhold. Man må skele til selvforsyning på mange måder, der praktiseres uden hjælp fra det offentlige. De er også med til at give et fingerpeg om bygdernes muligheder, hvad madforsyning angår. Bygdernes indbyggertal skal ikke være afgørende, men man skal se på deres muligheder. I denne debat kom man ind på, at fiskernes og fangernes kvalifikationer skal anses som værdige på lige fod med uddannelse. At opnåede kvalifikationer skal danne fundament som faglært. At bevillingerne skal bruges til at nedrive BSU huse. Der søges indhandlingssteder og praktikpladser, og at forvaltningsloven skal ses efter i sømmene. Praktikpladser blev behandlet, at de skal medtages i uddannelsesstrategien. At bygderne skal blive mere tillokkende, at tjenestemænd skal have bedre vilkår. Emnerne der søges fra Innaarsuit vil også blive set på. Vi har modtaget budskaberne.

Fælles debat kl. 15.15

Der var indlæg fra bygderne og de mindre bosteder på baggrund af grundlæggende emner i form af spørgsmål, som kommentarer og som forslag. Der bliver optaget referat af debatten.

Margrethe Nielsen, Qaarsut:

Med hensyn til målsætningerne for bygderne, har jeg bedt om at få udskiftet anløbskajerne i Qaarsut. Jeg vil gerne spørge landsstyret om, hvor langt sagen er nået.

Naalakkersuisoq Steen Lynge:

Nalakkersuisut har for nuværende almindelige planer for anløbskajer, der skal prioriteres over de næste 10 år, og den vil blive færdig til sommer, og godkendes til august, og efterfølgende offentliggøres.

Med fremrykning af de 174 millioner kroner vil der blive bygget to pontoner og to anlægskajer, der vil blive bygget til sommer. Der vil blive anlagt et fortøjningsanlæg et sted.

Jeg vil i løbet af eftermiddagen komme med informationer om, hvor disse arbejder vil foregå.

Fritz Johansen:

Jeg vil gerne vide noget om boligforhold. Jeg ved, at der i nogle mindre byer står nogle boliger bare hen, og hvad med at overdrage dem til borgerne med konkurrencedygtige priser. På den måde vil

man give de unge, der gerne vil blive i bygderne muligheder. I Ilimanaq står huse tomme. Hvorfor ikke overdrage dem til de, der mangler bolig?

Knud Olsen, Kangerlussuaq:

Der drives ikke fiskeri og fangst i Kangerlussuaq. Her er havneforholdene de største problemer. Vi har ellers ladet Qeqqata Kommune se målsætningerne for bygderne. Der kommer mange turister, og de kommer på skift. Der plejer at komme 3 fly på størrelse med Norsaq. På grund af mangel på havnen bliver de sejlet frem og tilbage med landingsfartøjer. Det er ikke sjovt at se, at især de ældre turister på grund af sejlen frem og tilbage ikke er glade og flyver videre nordpå. Der bliver færre turister på grund af mangel på en havn. På grund af lavt vand sejler gummibådene på grund. Renover havnen. Også af hensyn til forsyning.

Naalakkersuisoq Steen Lynge

Jeg forstår godt, at servicering af turister skal være af god kvalitet, men der er økonomiske begrænsninger, og opgaverne vil blive realiseret efter planerne. Der er ved at blive lavet planer vedrørende havne. Der ses på muligheder for at få investorer fra udlandet. Jollefiskerne i Uummanaq og Upernavik har i dag problemer, så de til tider mister deres redskaber.

Robert Josvassen, Upernavik Kujalleq

På lige fod med andre har vi også haft problemer i mange år i bygden. Bland andet har vi ikke fået udbygget vejssystemet i 20-30 år. Vores bygd er kendt for at være en smuk bygd. Når man selv bor der er vejforholdene meget kritisable. Et smukt landskab bliver spoleret af de motordrevne. Fra begyndelsen af 2010 har man selv renoveret huse, hvilket jeg gerne vil nå ud til Qaasuitsup Kommune og Naalakkersuisut med. Situationen med kajanlægget er nu sådan, at det kan koste menneskeliv. Jeg håber, at medlemmet af Naalakkersuisut vil tage godt imod. Han har i forvejen noget kørende.

Mikkel Jeremiassen

Ifølge tal fra Grønlands Statistik bliver der færre kvinder, at de er i mindre tal, at kvinderne ikke vil være i bygderne. Spørgsmål: Hvad har man af konkrete planer om dette emne?

Naalakkersuisut/Kommunerne: Vi har kvalificerede kvinder, er der nogle planer? Kun én skal kommentere: Ole Dorph, den resorthavende Naalakkersuisoq, Vittus Qujaukitsoq.

Borgmester Ole Dorph:

Det er korrekt, at forskellen på antallet af mænd og kvinder i Nordgrønland er blevet skævt. Jeg mener, det nok har at gøre med, at mænd har deres erhverv til søs, og kvinder på land, og når de er færdige flytter de. Her kan der udvikles erhverv. Vi har ikke problemer med udvikling af fiskeriet i Nordgrønland. Fisk, der bliver forarbejdet på land bliver eksporteret. 90 procent bliver solgt til udlandet til videre forarbejdning. Hvis de kunne blive forarbejdet her, kunne vi ellers skabe arbejdspladser. Arbejdsløsheden er for højt, så lad os gøre noget ved det. Hvis vi kan samarbejde med Naalakkersuisut kan vi gøre noget.

Naaalakkersuisoq Nick Nielsen:

Det er et meget stort problem, og det vil vi fra Naalakkersuisut undersøge, som Inatsisartut har besluttet. Der er 3.000 færre kvinder. Problemet eksisterer også i andre land verden over.

Undersøgelserne bliver lavet på forskerplan. Undersøgelserne bliver koordineret. Vi vil i rapporten kunne læse, hvorfor kvinderne forlader os. På baggrund af forskellige tiltag, vil vi komme med udmeldinger om et år.

Ole Johansen, Ikamiut:

For det første vil jeg udtrykke min glæde over, at vi får en kaj i bygden, og at vi nu kommer over et mangeårigt problem. Med hensyn til indhandling, åbner Royal Greenland den 1. juni. I 2011 kom der 3 elementhuse, og ved benyttelse af arbejdsløse, blev et hus bygget, og så løb man tør for penge. Jeg har i løbet af 2013 skrevet om elementhusene, men har ikke fået svar. Hvor langt er sagerne nået.

Borgmester Ole Dorph:

Det er korrekt, at 3 huse endnu ikke er færdige. Vores tekniske forvaltning undersøger sagen, hvorledes diverse detaljer er, inklusiv hvordan finansieringen er. Jeg tror, at det sker i samarbejde med INI. Når detaljerne er blevet undersøgt, vil jeg få lavet en rapport.

Gerth Nielsen, Akunnaaq:

Et spørgsmål til borgmester Ole Dorph: Målsætninger for de mindre bygder. Jeg har sendt mange breve ud. Jeg har kun fået et svar. Forvaltningen ligger i Kangaatsiaq. Jeg ønsker et svar fra vore repræsentanter fra Aasiaat. Det er skuffende, hvis Qaasuitsup Kommunea er splittet op på denne måde. Siden hvornår er forvaltningen blevet splittet op? Det er meget besværligt at skulle arbejde i de mindre bygder, hvor arbejderne arbejder 1 til 2 timer. Det kan man ikke leve af. Skal vi udsættes for det i Qaasuitsoq? Vi bygdebestyrelser har ingen kompetencer, at bliver jo styret fra oven.

Borgmester Ole Dorph:

Et arbejde, der har kørt i 2 år. Min by min fremtid. Når de ansatte ved erhvervsforvaltningen er kommet på plads, er det målet, at vi kommer rundt til alle bygderne for at vide, hvilke ønsker de har på erhvervslivet og gå videre med arbejdet. Det sker når embedsmændene er kommet på plads.

Med hensyn til ubesvarede henvendelser, er man ved at få sat en ordening ved det. Der er i kommunalbestyrelsen vedtaget, at kompetencernes sammensætning ikke er god. At ansvarsområderne skal tilbage til byerne. Vi skal have folk, der kan svare og har kvalifikationer. Det er for at opnå en hurtigere service.

Det vil blive behandlet i kommunalbestyrelsen i juni til vedtagelse.

Med hensyn til, at bygdebestyrelserne ikke længere har kompetencer i kommunalbestyrelsen, og at bygdebestyrelserne får kompetencer. Dette vil ske, således de kan praktisere noget arbejde, i stedet for bare at have en titel.

Konklusion

Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq:

Som vi kan høre, går det skævt med kommunernes organisering. Arbejdet med revurdering af kommunerne til august vil være tungt og vil ikke være helt let. Efter at have besøgt 46 af de 57 bygder, er det tydeligt, at bygderne har tunge byrder at slås med. Planerne kører som planlagt. I Qaasuitsup Kommune med 40 bosteder, har vi desværre ikke fået nogen klare udmeldinger. Derfor vil det være godt at få at vide under konferencen, hvad man har af ønsker om, hvorledes kommunen skal se ud.

Hvordan kan man få ordninger, hvor der i nogen kommuner med kun 8 bosteder, hvorimod andre har 40? Vi taler om lige vilkår, og lige servicering. Organiseringen skal blive bedre. Vi kan jo se og mærke, at der er mange forhold, der skal rettes op på. Vi skal ikke dømmes eller klandres kommunerne, men tage det op i Inatsisartut i tæt samarbejde med dem, og jeg er sikker på, at vi har masser at diskutere.

Så vidt vi kan høre på indlæg fra bygdernes repræsentanter, at de har udfordringer at slås med. I efterlyser, hvilke ting der skal ordnes med hensyn til forsyning af faciliteter. Kommunerne kommer med budskaber om, hvilke sager, de prioriterer. Jeg har fået fremlagt nogle vigtige sager, der vedrører nogle personer der investerer for bygdebeboerne. Pengene vil fortsat være brugt op inden de når ud til bygderne.

Hvorfor kan man ikke delegere kompetencer i forhold til og med baggrund af indbyggertallet? Uddelegeringen vil være lidt til bostederne. Det vil blive vurderet, om denne metode kan benyttes og bruge pengene effektivt. Hvis de relevante, der har embedsmænd har spørgsmål, skal I fremkomme med dem. Vi har tunge opgaver at slås med, med hensyn til uddelegering af opgaver i forhold til kommunernes størrelse.

Fælles debat kl. 17.35

Der var indlæg fra bygderne og de mindre bosteder på baggrund af grundlæggende emner i form af spørgsmål, som kommentarer og som forslag. Der bliver optaget referat af debatten.

Per Ole Frederiksen, Attu

For det første er jeg glad for, at KANUNUPE har forelagt sagen om, at vi bygderne betaler for meget dyre varer. Jeg har ønsker om, at naalakkersuisut vil tygge godt på det. Med hensyn til vandforsyning, er det et problem for mange bygder. Man kan sige, at Nukissiorfiits vandforsyning er problematisk, idet man kan sige, at vandet i rørene bare cirkulerer uden tryk. Dertil er priserne høje. På grund af manglende tryk, har de, der får vandforsyning gennem rør har skullet købe en pumpe til en værdi af 6.000 kroner. Hvad har man af planer for at finde ud af grunden til de dyre

priser? Vi hører hele tiden om, at vandet fryser ved indhandlingsstederne, hvorfor det er nødvendigt, at forsyningen sker med tryk.

Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq:

Den resorthavende for Nukissiorfiit Kim Kielsen er ikke til stede. Jeg vil bede ham om at svare jer alle om, hvilke planer, der er på dagsordenen. Man vil vide, hvad der skal udvikles i bygderne.

Tønnes Kreutzmann, Kangaamiut:

Det har noget med politik at gøre, der skal nå ud til naalakkersuisut. Det er lige det samme som Grønland får bloktilskud på 2 milliarder kroner. Meget af tilskuddet kommer tilbage til Danmark. Naalakkersuisuts servicekontrakter med KNI og RAL skal bruges til bygderne, men alligevel tilfalder servicen byerne. Man overhaler tingene med faldende bevillinger ved hjælp af servicen. Man anser gerne bygderne som ikke rentable, og derfor tænker man på dem med servicekontrakten. Pilersuisoq har hovedkontor i en stor by, og det tilfalder ikke bygderne.

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Tak for spørgsmålet. Vi bliver nødt til at forklare. Bevillingerne til service skal bruges til transport. Man har også aftale med Pilersuisoq for at opnå, at der ikke bliver sat for høje priser. Aftalen har vist ikke så meget med bloktilskuddet at gøre. Serviceaftalen resulterer i underskud. Man laver servicekontrakter for at undgå for høje priser. KNI forvalter ordningen med servicen under sin drift, og det er ikke en aftale, der skal bruges til service af samfundet. Det er svært at svare på spørgsmålet, idet det kan forstås på den måde, hvorfor det ikke er mere til gavn for bygderne.

Knud Olsen, Sarfannguit

Der kommer forsyninger af varer til Kangerlussuaq 2 gange om året. Fremlæggeren begrundede det med, at der er islæg visse steder. Der er ikke islæg i Kangerlussuaq. Kan der på nogen måde ske nogen forbedringer?

Det sidste forsyningskøb kommer til Kangerlussuaq i september, og det andet i april.

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Disse kontrakter vil blive opdateret i 2016, og vi vil gerne have en tilsvarende metode. Der vil blive nye servicekontrakter vedrørende passagertransport i samarbejde med kommunerne. Det vil ske med udgangspunkt i kommunernes erfaringer og befolkningens viden. Servicekontrakterne vil blive lavet. Han opfordrer til, at disse tanker kommer ud til kommunerne. De fleste ønsker vil blive realiseret.

Jonathan Jakobsen, Qeqertarsuaq

Jeg vil gerne spørge Jens-Peter Henriksen, om Nukissiorfiit har planer om renoveringer i begyndelsen af 2014? Nukissiorfiit svarede, at Nukissiorfiit for tiden ikke har nogen planer i bygderne. Der er forsøg med en vindmølle i Sarfannguit, og ved slutningen af året vil resultaterne

komme, med alle bygderne i tankerne. Der er jo meget store prisforskelle. Anskaffelse i byerne, for eksempel ved Kangerluarsunnguaq. Selvstyret har betalt, vi har alle betalt. Der er en tilflytter til Qeqertarsuatsiaat, der har betalt 500 kroner. Efter flytning til bygden betaler han nu 1.500 kroner. Det er for meget.

Jens Peter Henriksen:

Priserne er politisk fastsat. Det kan jeg ikke svare på. I forhold til, hvis man har rettet henvendelse til Nukissiorfiit og har fået svar. Så kan man klage til Departementet. Det er det korte svar.

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Jeg har nogle rettelser. Servicekontrakten for transport og kontrakt med Pilersuisoq, hvor disse kontrakter med Pilersuisoq vil blive opdateret i 2016. Der vil blive opdateringer på transportområdet frem til 2030 i forbindelse med udskiftning af skibe. Jeg vil undersøge sagen om Kangerlussuaq for at se om der kan findes en ordning. Jeg tager opgaverne til mig.

Thomas Petersen, Niaqornaarsuk

Til Peter Grønvold Samuelson vedrørende forsyningspligt. Med hensyn til organisering af Pilersuisoq med for eksempel, for at sige det rent ud, nu kan vi ikke længere rekvirere noget fra Danmark også af redskaber til fiskeriet. Noget vi ikke kan undvære er til reparationer af joller. Det må man finde en ordning på.

Peter Grønvold Samuelson:

Tak for spørgsmålet. Pilersuisoq har forsyningspligt for en fastsat periode. Det bliver aftalt med Selvstyret. De sidste år har tilskuddet været på 36 millioner kroner. Forsyning af 52 bygder og 10 byer. Der bliver afsat 250.000 kroner til brug for hvert bosted. Der er tale om lagerplads, medarbejdere, varer og så videre.

Ifølge den sidste servicekontrakt skal man tage stilling til hvilke forpligtelser der er i forhold til indbyggertallene i bygderne. Selskabet forsyner ud over sine forpligtelser. Gummistøvler må importeres, og om det kan være noget Pilersuisoq kan tage med i revurderingerne.

Regine Olsvig, Naajaat

Der er op mod 70 indbyggere. Der er ingen sygeplejerske station. Ingen forbindelse til mobil telefoni. Der er ingen butik. Der er mangel på masser af ting. Bygden er et stort hellefiskested. Om vinteren kommer der folk fra omegnen for at fiske. Der er ingen indhandlingssted. Vi er borgere ligesom alle andre. Vi vil gerne høres. Jeg er glad for, at Naalakkersuisut hører mine beklagelser. Et spørgsmål til Naalakkersuisut: Jeg ved, at de folkevalgte arbejder for at opnå noget. Også at medlemmerne fra Qaasuisoq arbejder hårdt, men uden resultat. Der må resultater til nu. Vi kan ikke bare ignoreres. Vi er med til at skaffe indtægter ligesom andre. Det vil glæde mig, hvis man kan svare på det.

Hans Karlsen, Savissivik

Et tilsvarende spørgsmål: Et problem, der har været i mange år, der vedrører energi. Hvorledes kan man opnå noget, der vedrører Nukissiorfiits forsyningspligt? Vi har længe haft krævet det, idet indbyggerne i Qeqertat bliver ved med at blive ignoreret. Der er ingen mobilforbindelse. Der er én telefon, der benyttes af alle. Det må der findes en ordning på. En bygd, der er én af de mest isolerede, hvor man ikke kan komme til sådan uden videre. Der må sættes udvikling i gang med hensyn til sikkerhed og energiforsyning. Et vandværk, der har været i brug siden 2004, og det er ikke nok, idet kapaciteten mangler. Hvornår vil Nukissiorfiit bringe disse forhold i orden?

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Vedrørende sygeplejerskestationer og telefoner. Det er sandt, at vi skal have aftaler på plads med sundhedsvæsenet, hvilke tiltag der kan tages med servicering i forhold til indbyggertallet. Vi kan dog ikke komme udenom mangel på arbejdskraft. Der skal holdes kurser fra sundhedsvæsenet for bygdeboerne, så de kan arbejde på sygeplejerskestationerne. Oplæring er ved at blive etableret. Der har kun været 3 ansøgere. Dette budskab skal I videregive til jeres medborgere, så I kan få den arbejdskraft i mangler.

Margrethe Nielsen, Qaarsut

Selv om Vittus har fremlagt resume vedrørende opdeling af Qaasuitsoq. Vi kommer fra en kommune med de fleste bosteder. Jeg vil gerne påpege borgmesterens ord. Der er flest indbyggere. Qaasuitsiup Kommunian burde kunne komme med uddybende forklaringer med hensyn til opdeling af bygderne. Vi er saktet langt bagud. Upernavik og Uummannaq har de fleste bygder. Tænk grundigt over, at bygderne får de bedste forhold i forbindelse med opdelingen.

Hans Sakariassen, Nutaarmiut

Meget store problemer. Selv om vores bygd er dyr i drift bliver vi boende. Vi har gode muligheder for fiskeri og fangst. Indbyggerne forlader ikke bygden. Der er ingen butik. Vi må over til Tasiusaq 30 km længere væk for at handle. Vi betaler for 25 liter benzin. Vi skal først betale for at komme til butikken. Det er et stort problem for at komme til butikken, og det flere gange nær kostet menneskeliv. Pilersuisoq må sætte en udvikling i gang, der er tilpasset indbyggerne i bygderne. Vi bruger 1 dag for at nå ud til butikken. Det er vejret, der bestemmer.

Tom Mølgård, Kitsissuarsuit

Til Peter Grønvold Samuelson: Der importeres bestemte madvarer. Diabetikere og andre med andre sygdomme tager til Aasiaat fra Kitsissuarsuit for at handle. Hvorfor skal vi rekvirere noget fra Aasiaat efter at have hørt indbyggerne? Det skal I forsyne dem med. Væk med de varer, som ingen gider købe. Det er upassende at blive forsynet med noget man ikke vil bruge.

Peter Grønvold Samuelson, KNI:

Under mit indlæg sagde jeg, at vi er åbne, og der har vi også vist. Butiksrådet er blevet etableret, idet vi gerne vil tage forbrugerne til råds. Etablere sådan et i jeres bygd, så de kan henvende sig til handelschefen. Behov opnås ved at tale sammen. Ikke overraskende kører vi på den måde, at alt er lige, og at udgifterne bliver mindre.

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Servicekontrakten bliver opdateret i 2016, og kommunerne bliver hørt i det. Tele har med konkurrence i Nuuk installeret 3g og 4 g. Tele installerede dem hurtigt. Når Tele har fået overskud, vil selskabet gerne reducere jeres udgifter, der ellers ville have steget.

Simon Sakariassen, Tasiusaq

Vi er repræsentanter for bygderne. Dengang Upernavik var en kommune for sig, kørte servicen meget bedre. Qaasuitsup Kommune har meget stort gæld. Vi har som alle andre sat nogle mål. Der er mangel på klare planer. Det er frustrerende. Det er dyrt for Nutaarmiut at komme til butikken for at købe madvarer. Den har været beboet i 100 år. De køber dyrere olie. Upernavik Seafood sælger dyrere. Det køber også sådanne varer. I Nuussuaq er hellefiskefiskeriet åbent i to måneder. Det er et stort hellefiskested.

Benigne Løvstrøm, Kangersuatsiaq

Jens Kristian Therkelsen, Ukkusissat

Vi benytter samme ord med hensyn til at sende fragt. Er det mon også sådan i byerne? Man skal selv ud med sin fragt til helikopteren.

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

Det praktiseres i aftalen med Pilersuisoq. Udgifterne skal dækkes af forbrugerne, idet der er mangel på lagere.

Apollo Mathiassen:

Det første er rettet mod KNI. Vi beskæftiger os med kultur og sport, der arrangeres med støtte fra Pilersuisoq. Nu er de begyndt at støtte de, der ikke har Pilersuisoq. Det er da skævt. I forlængelse af det, vil det være passende at bed Nukissiorfiit, RAL og Tele, der ikke er med til at støtter at tænke over det.

Ludvig Sakæussen, Sarfannguit

Som bekendt har der de sidste år ikke været så meget islæg. Det er ikke så koldt længere. I Qeqqata Kommune er det kun de nordligste man har fået servicekontrakt med beflyvning af helikoptere. Vi bliver benævnt som at komme fra et islægsområde. Der kommer vinteris i februar og er der i to

måneder. Forsyning ad vandvejen stopper. Det er ikke alle, der betaler via PBS-aftaler, det bør der tænkes over fra Naalakkersuisuts side.

Konklusion

Naalakkersuisoq Steen Lyng:

De ting i nævnte af behov til dagligt er nødvendige. Kajanlæg, infrastruktur (telekommunikation) og kontrakter med Pilersuisoq, betjening via banken. Med hensyn til brug af bank, bliver byboerne behandlet på samme måde. Som forbrugere er vi i den situation, at vi importerer varer. At varen skal nå frem uden skader, og vi kan nægte at modtage varen. Jeg forstår, at I har mistet denne mulighed.

I forbindelse med fremrykning af opgaver, er der kommet ordning for kajanlæg i Kullorsuaq, Kitsissuarsuit og Ikamiut. Det er for at finansiere det med reducere af udgifter vi har lavet fremrykning. Det er for at stoppe hejsninger og nedfiringer på kajerne, vi skal anlægge kajer disse steder. Vi skal prioritere kajerne i Uummannaq, der er blevet farlige. Det er nødvendigt med prioriteringer i forbindelse med reducere af udgifter, også for at være opmærksom på sikkerheden.

Vedrørende TELE, sundhedsvæsenet har ingen sygeplejerskestation, og ansættelse af minimum krav. Vi kan ikke behandle alle ens. Vi lever i et spredt område, hvor 40 procent af rejsende Grønland tager til Nuuk, og resten spredes til resten af kysten. Det resulterer i krav om personale og materialer. Naturligvis kan vi ikke undgå at sætte minimum krav.